Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

| | | | |
|---|---|---|---|
| Nazwa i kod przedmiotu | Dydaktyka języka I, PG_00190886 | | |
| Kierunek studiów | Filologia polska (O) | | |
| Data rozpoczęcia studiów | październik 2026 r. | Rok akademicki realizacji przedmiotu | 2027/2028 |
| Poziom kształcenia | I stopnia - licencjackie | Grupa zajęć | Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów<br>Grupa zajęć fakultatywnych |
| Forma studiów | stacjonarne | Sposób realizacji | na uczelni |
| Rok studiów | 2 | Język wykładowy | polski |
| Semestr studiów | 4 | Liczba punktów ECTS | 3.0 |
| Profil kształcenia | ogólnoakademicki | Forma zaliczenia | zaliczenie |
| Jednostka prowadząca | Rektor -> Wydział Filologiczny -> Instytut Filologii Polskiej -> Zakład Polonistyki Stosowanej | | |
| Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców) | Odpowiedzialny za przedmiot | dr hab. Zofia Pomirska, prof. UG | |
| | Prowadzący zajęcia z przedmiotu | | |

| Formy zajęć | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | Forma zajęć | Wykład | Ćwiczenia | Laboratorium | Projekt | Seminarium | RAZEM |
| | Liczba godzin zajęć | 0.0 | 30.0 | 0.0 | 0.0 | 0.0 | 30 |
| | W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0 | | | | | | |

| Aktywność studenta i liczba godzin pracy | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | Aktywność studenta | Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów | Udział w konsultacjach | Praca własna studenta | RAZEM |
| | Liczba godzin pracy studenta | 30 | 2.0 | 43.0 | 75 |

| | |
|---|---|
| Cel przedmiotu | Celem przedmiotu jest przygotowanie studentów przygotowujących się do wykonywania zawodu nauczyciela języka polskiego do opracowania i zorganizowania oraz prowadzenia zajęć z kształcenia językowego w szkole podstawowej z wykorzystaniem metod i form pracy specyficznych dla tego typu kształcenia. |

| Efekty uczenia się przedmiotu | Efekt kierunkowy | Efekt z przedmiotu | Sposób weryfikacji i oceny efektu |
|---|---|---|---|
| | [FPL3_U07] Potrafi ocenić poziom swoich kompetencji oraz rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i rozwoju zawodowego w zakresie językoznawstwa. | Student:<br>proponuje alternatywne koncepcje i rozwiązania w nowoczesnych formami uczenia i nauczaniem językowym;<br>dostosowuje warsztat pracy do potrzeb, zainteresowań i doświadczeń społeczno-kulturowych współczesnych uczniów (uzdolnionych i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) | [SU6] demonstracja umiejętności praktycznych |
| | [FPL3_W12] Posiada wiedzę o kontekstach funkcjonowania literatury i języka we współczesnym świecie, obejmującą zagadnienia prawne (w tym ochronę własności intelektualnej i prawa autorskiego), ekonomiczne, społeczne oraz kulturowe, a także rozumie podstawowe tendencje rozwojowe współczesnej cywilizacji, realizujące się obszarach różnych form aktywności zawodowej i przedsiębiorczości. | Student:<br><br>ma podstawową wiedzę o komunikacji językowej i kulturze języka, zna i rozumie znaczenie kształtowania językowego w budowaniu tożsamości kulturowej absolwenta szkoły podstawowej;<br>zna zasady integracji wewnątrzprzedmiotowej i międzyprzedmiotowej, zna cele i treści dydaktyki języka z uwzględnieniem psychologicznych uwarunkowań procesu nauczania;<br>zna różne strategie i metody pracy związane z dydaktyką języka w szkole<br>podstawowej ,uwzgledniające polifoniczny charakter przedmiotu „język polski”;<br>zna i rozumie metody uwzględniające potrzeby edukacyjne uczniów | [SW5] realizacja zadania problemowego |
| | [FPL3_K03] Jest gotów do przestrzegania zasad etyki zawodowej związanej z działalnością literaturoznawczą, językoznawczą i komunikacyjną oraz rozumie społeczną odpowiedzialność wynikającą z wyboru różnych form aktywności zawodowej lub przedsiębiorczości. | Student wykorzystuje wiedzę i umiejętności językoznawcze do kształtowania postaw uczniów;<br>dokonuje analizy własnej wiedzy i umiejętności językoznawczych i ich przydatności w odniesieniu do pojawiających się zadań i wyzwań; ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej | [SK6] demonstracja umiejętności praktycznych |
| | [FPL3_W05] Zna i rozumie w stopniu zaawansowanym miejsce i znaczenie językoznawstwa w systemie nauk oraz o jego specyfice przedmiotowej i metodologicznej. | Student:<br><br>ma podstawową wiedzę o komunikacji językowej i kulturze języka, zna i rozumie znaczenie kształtowania językowego w budowaniu tożsamości kulturowej absolwenta szkoły podstawowej;<br>zna zasady integracji wewnątrzprzedmiotowej i międzyprzedmiotowej, zna cele i treści dydaktyki języka z uwzględnieniem psychologicznych uwarunkowań procesu nauczania;<br>zna różne strategie i metody pracy związane z dydaktyką języka w szkole<br>podstawowej ,uwzgledniające polifoniczny charakter przedmiotu „język polski”;<br>zna i rozumie metody uwzględniające potrzeby edukacyjne uczniów | [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja |

| Efekt kierunkowy | Efekt z przedmiotu | Sposób weryfikacji i oceny efektu |
|---|---|---|
| [FPL3_K04] Jest przygotowany do odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, respektując różnorodność postaw światopoglądowych i kulturowych. | Student:<br>dokonuje analizy własnej wiedzy i umiejętności językoznawczych i ich przydatności w odniesieniu do pojawiających się zadań i wyzwań;<br>przestrzega zasad odpowiedzialnego (psychopedagogicznego, merytorycznego i metodycznego) przygotowania się do lekcji ma świadomość konieczności prowadzenia zindywidualizowanych działań pedagogicznych (dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych) w stosunku do uczniów uzdolnionych i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;<br>ma świadomość znaczenia profesjonalizmu, refleksji na tematy etyczne i przestrzegania zasad etyki zawodowej | [SK6] demonstracja umiejętności praktycznych |
| [FPL3_U02] Potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać i selekcjonować informacje z zakresu językoznawstwa z wykorzystaniem źródeł mówionych i pisanych dostępnych we wszystkich mediach. | Student stosuje zasady dydaktyki ogólnej i szczegółowej (języka ojczystego);<br>potrafi diagnozować poziom rozwoju język ucznia;<br>potrafi tworzyć jednostki lekcyjne integrujące literaturę z innymi tekstami kultury;<br>dostosowuje warsztat pracy do potrzeb, zainteresowań i doświadczeń społeczno-kulturowych współczesnych uczniów (uzdolnionych i ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) | [SU6] demonstracja umiejętności praktycznych |

**Treści przedmiotu**

Problematyka kształcenia językowego w szkole podstawowej (koncepcja w zapisach podstawy progamowej i literaturze przedmiotu, podręczniki i pomoce dydaktyczne dla polonistów). Tworzenie warsztatu nauczyciela polonisty (przykłady dobrych praktyk i refleksja dydaktyczna).

Modele lekcji gramatycznych. Integracja wiedzy o języku z wiedzą o literaturze i ogólną wiedzą humanistyczną. Umiejętność organizacji lekcji dotyczących wprowadzenia pojęć z nauki o języku z uwzględnieniem priorytetu celów kształcących sprawności nadawczo-odbiorcze. Dobór tekstu do ćwiczeń językowych. Wiedza nauczyciela a zakres wiedzy i umiejętności ucznia.

Nauka ortografii a kształcenie sprawności czytania. Typy, funkcje ćwiczeń ortograficznych. Lekcja z ortografii i systematyczne wdrażanie sprawności ortograficznej. Specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu.

Kształcenie sprawności nadawczych i odbiorczych. Praca nad znaczeniem wyrazu. Sposoby bogacenia słownictwa ucznia w powiązaniu z doświadczeniem ucznia, lekturą szkolną i innymi tekstami kultury. Sprawność językowa/kompetencja językowa rodzaje ćwiczeń w mówieniu, czytaniu, pisaniu, słuchaniu.

Planowanie lekcji z kształcenia mówienia i pisana różnych form wypowiedzi przewidzianych w programach szkolnych. Rodzaje ćwiczeń cząstkowych szczególnie w zakresie kształcenia umiejętności tworzenia opisu i opowiadania.

Planowanie ćwiczeń, cyklu ćwiczeń i lekcji z kształcenia językowego (wiedzy o języku i ćwiczeń w mówieniu i pisaniu różnych form wypowiedzi przewidzianych w programach szkolnych). Samodzielne prowadzenie lekcji w szkole podstawowej przez studenta po uprzednim opracowaniu scenariusza lekcji (opis czynności ucznia i zapis toku lekcji jako systemu ćwiczeń).

**Wymagania wstępne i dodatkowe**

Zajęcia w ramach wybranej przez studenta specjalności nauczycielskiej

**Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się**

| Sposób oceniania (składowe) | Próg zaliczeniowy | Składowa oceny końcowej |
|---|---|---|
| czynny udział w zajęciach | 50.0% | 40.0% |
| opracowanie projektu lekcji języka polskiego z zakresu wiedzy o języku i kompetencji językowej dla wybranej klasy szkoły podstawowej | 50.0% | 60.0% |

| | | |
|---|---|---|
| Zalecana lista lektur | Podstawowa lista lektur | Białek K., Czytanie tekstów argumentacyjnych w szkole, Wyd. Universitas, Kraków 2020.<br><br>Horwath E., Teorie językoznawcze w szkolnej dydaktyce, [w:] Szkolna polonistyka zanurzona w języku, red. A. Janus Sitarz, E. Nowak, Kraków 2014, s. 63 85.<br><br>Kowalikowa J., Synowiec H., Miejsce nauki o języku w kształceniu językowym uczniów, [w:] Kształcenie sprawności językowej i komunikacyjnej, pod red. Z. Urygi i M. Sienko, Kraków 2005, s. 45-56.<br><br>Lewińska, A., Rogowska-Cybulska E., Uczeń wobec intertekstualności poezji (na przykładzie wiersza Janusza Stanisława Pasierba Sykstyna), Język, Szkoła, Religia 2016, R. 11, nr 1, s. 55-70, https://czasopisma.bg.ug.edu.pl/index.php/JSR/article/view/531/202 .<br><br>Chmiel M., Lewińska A., Funkcjonalne/niefunkcjonalne wykorzystywanie terminów historyczno- i teoretycznoliterackich w pracach pisemnych maturzystów, [w:] Pragmatyczne aspekty tekstu i dyskursu, red. B. Matuszczyk, Gdańsk, 2011, s. 159170.<br><br>Kapela-Bagińska B., (Wy)Grać na polskim! - gry dydaktyczne jako metody wspomagające proces edukacji na różnych etapach kształcenia, W: Edukacja polonistyczna jako zobowiązanie : powszechność i elitarność polonistyki / Jaskółowa Ewa [i in.] (red.), Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, 2016, vol. 2, Katowice, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, s.177-188.<br><br>Makarewicz R., Kilka uwag o konspekcie lekcyjnym, Prace Językoznawcze Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, z. XV/3, 2013, s. http://wydawnictwo.uwm.edu.pl/uploads/documents/czytelnia/prace/Prace15-3.pdf.<br><br>Nocoń J., Lingwodydaktyka na progu XXI wieku. Konteksty koncepcje dylematy, Opole 2018.<br><br>Nowak E., Świadomość językowa w interpretacji tekstu literackiego, [w:] Szkolna polonistyka zanurzona w języku, red. A. Janus Sitarz, E. Nowak, Kraków 2014.<br><br>Pawłowska R., Lekcja języka polskiego jako system ćwiczeń, [w:] O porozumieniu językowym w nauce i szkole, Gdańsk 2005, s. 135 144.<br><br>Pawłowska R., Metodyka ćwiczeń w czytaniu, Gdańsk 2003 (Nauka ortografii a kształcenie sprawności czytania, Praca nad znaczeniem wyrazu+wybrane 2 scenariusze lekcji ze stron 103-141).<br><br>Pawłowska R., Szkolne teksty staropolskie jako źródło wiedzy o kulturze średniowiecza, [w:] O porozumieniu językowym w nauce i szkole, red. A. Lewińska, J. Pomierska, Gdańsk 2005.<br><br>Polański E., Dydaktyka ortografii i interpunkcji, wyd. 2. zm., Warszawa 1995.<br><br>Pomierska J., Jak pomóc uczniowi w zrozumieniu pojęć z nauki o języku? [w:] Wiedza o języku i kompetencje językowe uczniów, Katowice 2012,s. 83 95.<br><br>Pomirska Z., Zmiana czy długie trwanie? Dylematy związane z metodami kształcenia językowego, [w:] Edukacja polonistyczna. Metamorfozy kontekstów i metod, red. M. Karwatowska, L. Tymiakin, Wyd. UMCS, Lublin 2017, ISBN 978-83-7784-979-8, s. 253 263. |

| | | |
|---|---|---|
| | | Rypel A., Wychowanie językowe, czyli jak scalić rozproszoną świadomość językową, [w:] Język a Edukacja 3. Świadomość językowa, red. J. Nocoń, A. Tabisz, Opole 2014, s. 53 - 62.<br><br>Szymańska M., Między nauką o języku a rozwijaniem języka : koncepcje kształcenia językowego na przełomie XX i XXI wieku, Kraków 2016 (zob. repozytorium).<br><br>Podstawa programowa dla szkoły podstawowej (Dz. U. 2017, poz. 356).<br><br>Komentarz do podstawy programowej z jezyka polskiego. https://www.ore.edu.pl/wp-content/uploads/2018/03/podstawa-programowa-ksztalcenia-ogolnego-z-komentarzem.-szkola-podstawowa-jezyk-polski.pdf .<br><br>Wybór podręczników szkolnych np. epodreczniki.pl. |

| | |
|---|---|
| Uzupełniająca lista lektur | Dyduchowa A., Metody kształcenia sprawności językowej 1, Nowa Polszczyzna" 2004, nr 5 oraz tejże, Metody kształcenia sprawności językowej 2, Nowa Polszczyzna" 2005, nr 1.<br><br>Horwath E., Kształcenie językowe. Od wiedzy do kompetencji, [w:] Edukacja polonistyczna wobec trudnej współczesności, Kraków 2010.<br><br>Huget P., Specyficzne trudności w uczeniu się dysleksja, dysgrafia i dysortografia, [w:] Doskonalenie warsztatu nauczyciela polonisty, Kraków 2005.<br><br>Kapela-Bagińska Beata, Kognitywne czytanie poezji w szkole: Stanisław Barańczak "Południe", W: Adaptacje: szkolne użycia ponowoczesnych (anty)teorii literatury / Tomaszewska Grażyna, Szczukowski Dariusz (red.), Ponowoczesna Dydaktyka Polonistyczna. Teoria i Praktyka, 2018, nr 2, Gdańsk ; Sopot, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, s.137-153.<br><br>Koc K., Sztuka mówienia, słuchania, pisania i czytania, [w:] Innowacje i metody. W kręgu teorii i praktyki, pod red. M. Kwiatkowskiej Ratajczak, Poznań 2011.<br><br>Lewińska A., Rogowska-Cybulska, Czy tylko niebo spamięta? Konteksty interpretacyjne w szkolnej lekturze Cmentarzy nad Dunajcem Janusza St. Pasierba, Język-Szkoła, Religia 2017, R. 12, nr 4, s. 53-64 http://czasopisma.bg.ug.edu.pl/index.php/JSR/article/view/958/781.<br><br>Lewińska A., Rogowska-Cybulska E., O modelu komunikacji językowej wpisanym w testy gimnazjalne, [w:] Istnieć w kulturze. Między teorią a praktyką edukacyjną, red. M. Święcicka, D. Jastrzębska-Golonka, A. Rypel, Bydgoszcz 2010, s. 297308 (ISBN 978-83-7096-775-8).<br><br>Nocoń J., Wiedza o języku czy wiedza językowa? - o uczeniu gramatyki w szkole, "Polonistyka" 2009, nr 8, s. 10-16.<br><br>Kłakówna Z. A., Kształcenie językowe jako rozwijanie kulturowej kompetencji, [w:] Wiązanie kształcenia językowego z literacko-kulturowym w gimnazjach i liceach, red. Z. Uryga, R. Jedliński, M. Sienko, Kraków 2007, s. 37 50.<br><br>Kowalikowa J., W poszukiwaniu koncepcji kształcenia językowego czyli co trzeba zmienić w szkolnym kształceniu językowym, by stało się ono skuteczne [w:] Polonistyka dziś kształcenie dla jutra, t. 3, Kraków 2014, s. 25 36.<br><br>Kowalikowa J., Kształcenie językowe. Teoria dla praktyki, [w:] Polonista w szkole. Podstawy kształcenia nauczyciela polonisty, Kraków 2004, s. 85 124.<br><br>Kowalikowa J., Synowiec H., Wiązanie treści językowych z literacko-kulturowymi. Przesłanki i dylematy, [w:] Wiązanie kształcenia językowego z literacko-kulturowym w gimnazjach i liceach, red. Z. Uryga, R. Jedliński, M. Sienko, Kraków 2007, s. 10 19.<br><br>Nocoń J., Uczenie o języku polskim po 1998 roku programy i koncepcje dydaktyczne, [w:] Uczeń w świecie języka i tekstów, pod red. J. Nocoń, E. Łuckiej Zając, Opole 2010, s. 27 37.<br><br>R. Pawłowska, Nauka ortografii a kształcenie sprawności czytania [w:] A. Lewińska, E. Rogowska, P. Doroszewski, Język polski. Przewodnik metodyczny. Klasa IV, Gdańsk 1999.<br><br>Podracki J., Dydaktyka składni polskiej, Warszawa 1989 (lub następne: |

| | | |
|---|---|---|
| | | Składnia polska).<br><br>Hogwath E., Nowak E., Kiedy ocenia uczeń kształtowanie uczniowskich umiejętności oceniania i wartościowania, [w:] Wartościowanie a edukacja polonistyczna, red. A. Janus Sitarz, Kraków 2008, s. 253 269.<br><br>Kapela-Bagińska B. Zieliński T., Nauka o języku w ćwiczeniach maturalnych, Warszawa 2016.<br><br>Kowalikowa J., Od języka do literatury od literatury do języka, [w:] Szkolne spotkania z literaturą, red. A. Janus Sitarz, Kraków 2007, s. 129 159.<br><br>Kowalikowa J., Od słowa do zdania, od zdania do tekstu od tekstu do zdania, od zdania do słowa, [w:] Szkolna polonistyka zanurzona w języku, red. A. Janus Sitarz, E. Nowak, Kraków 2014, s. 17 43.<br><br>Niebrzegowska-Bartmińska S., Działania na tekście, [w:] Polonistyka dziś kształcenie dla jutra, t. 3, Kraków 2014, s. 50 66.<br><br>Udzik B., "Rozważ i uzasadnij". Struktury argumentacyjne w rozprawkach maturalnych (na poziomie podstawowym), Poznań, 2019. ss. 358 (wybrane rozdziały).<br><br>Z uczniem pośrodku. Podmiotowa dydaktyka literatury, języka, kultury, Kraków 1999 (część: Kształcenie językowe). |
| | Adresy eZasobów | |
| Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania | Jak wprowadzać kategorie gramatyczne? | |
| Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu | Nie dotyczy | |

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.